REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 13. Brașov, Sâmbătă 18 (31) Ianuarie 1903.

Proiectele militare și Cehii.

In una și aceeașĭ ḍi, 28 Ianuarie n., au fost presentate proiectele de lege ale pactului în ambele parlamente din Budapesta și Viena. Pentru situația parlamentară în Viena este caracteristic, că imediat după presentare, Cehii au cerut presidiului sĕ se facă prima cetire a proiectelor de lege relative la pactul economic.

Tot alaltăerĭ s'a făcut în camera din Viena prima cetire a proiectelor militare. Cehii tinerĭ au declarat prin graiul deputatului Dr. Kramarz, că clubul lor nu vrea sĕ pună piedecă primei cetirĭ a amintitelor proiecte de lege, și că printr'asta ei nu vor sĕ-șĭ schimbe nicĭ tactica parlamentară, nicĭ posițiunea lor față cu guvernul actual.

Vorbind despre interesele monarchiei, deputatul ceh desfășură nisce idei ce sunt cu totul opuse ideilor și nisuințelor, carĭ predomină discursurile deputaților maghiarĭ din camera ungară. Pe când aceștia din urmă pun înainte mereu interesele rassei maghiare, ale căreia interese le identifică cu ale țerii întregĭ și se feresc în mod vĕdit de a vorbi de interesele monarchiei și de-o problemă istorică a ei, pe atuncĭ Cehii nu intrelasă a accentua tare și deosebit interesele monarchiei și misiunea ei, carĭ sunt ale tuturor popórelor ce locuesc într'ênsa.

Astfel ḍise Dr. Kramarz, în aplausele clubului cehic, între altele: „Noi (Cehii) ce-i drept nu suntem Austriacĭ în acel înțeles, ca sĕ sprijinim reaua politică interióră a acestui stat, ca sĕ părtinim acest parlament nedrept, ca sĕ adresăm la predomnirea unui singur popor în acest stat, suntem însĕ pentru o monarchie, ce-șĭ îndeplinesce marea sa misiune istorică, care este în mĕsură egală dréptă față cu tóte popórele ei și mulțumesce tóte popórele. Pentru o ast-fel de monarchie poporul nostru e gata tot-déuna a-șĭ jertfi avere și sânge.“

Ear cu privire la armată Dr. Kramarz, jăluindu-se că armata încă nu-șĭ împlinesce datoriile sale față cu poporul cehic, esclamă: „Armata trebue sĕ se desvețe de a trece ca o instituțiune, ce stă deasupra poporului. Tăria ei consistă în aceea, ca sĕ fie agreată de popórele monarchiei, ca sĕ simță, că este o parte din aceste popóre“.

Citâm cuvintele din urmă pentru ca sĕ aducem un esemplu, că esistă și o altă opiniune mai înălțată și mai dréptă despre chemarea armatei, decât aceea a lui Apponyi.

Caracterul poliglot al monarchiei trebue sĕ-șĭ afle espresiune în sênul armatei, décă este ca ea sĕ fie iubită de popóre și sĕ se simță ca făcênd parte din ele.

Cu ocasiunea desbaterei, ce a urmat după prima cetire a proiectelor militare, a făcut și ministru-președinte Koerber — în rĕspunsul ce l'a dat vorbitorului clubului cehic — o declarațiune, din care se vede, că dênsul încă tot mai speréză a puté împăca pe Germanĭ și pe Cehĭ.

„Guvernul“, ḍise Koerber, „nu va lua nicĭ o mĕsură unilaterală, pentru-că ast-fel de mĕsurĭ, după esperiențele de până acuma, nu fac decât a ațîța pasiunile. Dér păn' ce ne vom ajunge scopul — décă ne e dată acésta — vom conduce întrégа administrație fără de nicĭ o preocupare națională séu politică, în sensul *absolutei dreptățĭ* și *nepreocupărĭ*, în *spiritul timpului* și *după trebuințele poporațiunei* și acésta cale nu o vom părăsi nicĭ-odată“.

Da ce nu se găsesce în Ungaria un ministru care sé vorbéscă astfel când se trateză de drepturile și de trebuințele naționalităților?

Proces de pressă. Redactorul nostru, d-l Traian H. *Pop* a primit aḍĭ actul de acusare al procurorului în procesul ce s'a intentat „*Gazetei Transilvaniei*“ pentru articolele „Espulsarea redactorului Cramer“ publicat în nr. 192 de la 16 Septemvrie 1902 și „Cum a fost esecutat redactorul Cramer“ publicat în nr. 193 de la 17 Septemvrie. 1902. In motivarea acusărei se dice, că prin publicarea articolelor din cestiune s'ar fi urmărit „scopul de a agita la ură naționalitățile nemaghiare contra națiunei maghiare“, prin ceea-ce s'ar fi comis delictul prevĕḍut în punct. 2 din §. 172 al codului penal.

Adresa unui comitat in cestiunea liturgiei maghiare. Cetitorii îșĭ vor fi aducênd aminte de agitația provocată de către o parte a Rutenilor din Carei, carĭ au trimis la guvern deputațiunĭ cu plângerĭ în potriva guvernului diecesan din Oradea, pretextând că acesta ar împedeca întrebuințarea limbei maghiare în biserică. Agitația a găsit sprijin în congregația comitatului Sătmariu, care a trimis o adresă camerei deputaților în afacerea liturghiei maghiare. Adresa comitatului se termină cu următórele frase:

„Noi, comitatul Sătmariului, ni-am făcut datoria și ne-o vom face și în viitor, dér simțim, că tóte sunt zadarnice și vor fi zadarnice, cât timp nu se va enunța și nu se va ridica la valóre principiul acel mare, că nu numai națiunile și naționalitățile streine au dreptul a adora pe Dumneḍeu în limba lor, ci au dreptul acesta și Maghiarii și cât timp nu vor veni preoțĭ și învĕțătorĭ educațĭ în spirit maghiar și în limba maghiară sĕ dovedéscă, că greco-catolicii au voie sĕ fie Maghiarĭ și că calitatea de Maghiar adevĕrat — și nu numai admiterea ideii de stat maghiar din partea cuiva — este singurul testimoniu de recomandație pentru cele mai înalte demnitățĭ hierarhice.“

Adresa acésta stilisată într'un limbagiu încurcat, pe care numai cu mare dificultate l'am putut interpreta în românesce, este un documente întristător despre confusiunea ce domnesce în capetele membrilor din congregațiunea Sătmariului, printre carĭ de sigur numĕroșĭ Evrei — când vin sĕ stabiléscă ei criteriile cualificațiunei prelaților din hierarchia unei bisericĭ de ritul rĕsăritean.

Germania Austro-Ungaria și Rusia. Cu ocasia aniversărei nascerei împĕratului Wilhelm, la curtea imperială din Viena a avut loc un prânḍ de gală, la care a luat parte Maj. Sa monarchul, archiducele Francisc Ferdinand, miniștrii și înalții demnitarĭ. Maj. Sa a ridicat un toast călduros pentru împĕratul Wilhelm, ḍicênd, că între Germania și Austro-Ungaria vor fi vecĭnice raporturĭ de prietenie. De asemenea și la curtea imperială din Petersburg s'a dat un prânḍ de gală, la care Țarul a ridicat un toast în sănĕtatea împĕratului Wilhelm. Cercurile înalte politice din Franța și Anglia comentéză aceste prânḍurĭ, ca un semn de strînsă prietenie între curțile din Viena, Berlin și Petersburg.

Adevĕrat sĕ fie? „Függ. Magyarország“ pretinde a scii din sorginte bine informată, că ministrul comun de rĕsboiŭ a adresat o circulară către tóte regimentele din Ungaria în care cere, sĕ i-se dea naționalul ofițerilor, carĭ nu sunt supușĭ ungarĭ. — Este fórte probabil, ḍice numita fóie, ca dispoziția acésta a noului ministru de rĕsboiŭ sĕ stea în legătură cu transferarea ofițerilor, carĭ nu sunt supușĭ ungarĭ, la regimentele în afară de Ungaria. — Scirea fóiei maghiare ni-se pare luată din vênt.

Grecia și Macedonia. Fóia oficiósă „*Atis*“ din Atena publică nisce articole, din carĭ reiese, că la primăvară va isbucni un rĕsboiŭ între Bulgaria și Turcia din causa Macedoniei. In rĕsboiul acesta, Grecia va fi pe partea Turciei contra Bulgariei, pentru-ca astfel sĕ-șĭ apere interesele ei în Macedonia.

Desbaterea proiectelor militare.

Dieta ungară. (Șed. de la 28 l. c.

Revenim asupra desbaterei din ședința de la 28 l. c. a dietei, fiind că ea a avut două momente însemnate: declarațiile contelui Eug. *Zichy*, care a eșit din partidul liberal, și rĕspunsul ministrului de honveḍĭ br. Geza *Fejervary* oratorilor din oposiție.

Contele Eugen ***Zichy*** spune de la început, că e silit a lua posiție contra proiectelor militare. Asupra țerii au cădut ca un trăsnet proiectele acestea, pe carĭ nu le póte primi. El trebue sĕ-șĭ țină cuvêntul dat alegĕtoriior sĕi, că nu va vota sarcinĭ nouĕ militare. Proiectele acestea duc la abis statul ungar. Cetițĭ numai cele 36 petiții ale comitatelor, cari au protestat, și cu tóte acestea guvernul a venit cu proiectele. Avețĭ suflet? Sentimentul de lealitate față cu regele apostolic încă mĕ opresce de a vota proiectul, fiind-că eu nu vréu ca țéra sĕ se ruineze și sĕ devină un cerșitor, pe care nimenĭ nu póte sĕ se razime. Posiția de mare putere, la care mereu vĕ referițĭ, duce națiunea la sapă de lemn. Nu numĕrul baionetelor, ci bunăstarea familiară forméză puterea statului. Eu trag din tóte consequențele. Sciu că în partidul d-vóstrĕ eu nu mai pot avé loc, repășesc decĭ. Voiŭ merge singur, décă nu se va puté altfel, pe calea care-mĭ place, și nu votez proiectul.

Ministrul br. G. ***Fejervary*** rĕspunde oratorilor din oposiție. Despre armata maghiară independentă nicĭ nu vré sĕ vorbéscă, căcĭ nu vrea sĕ-șĭ piérdă timpul vorbind despre afacerĭ de natura acésta. *Majoritatea națiunei nu vré armata independentă.* Nicĭ odată însĕ nu a rĕmas pasiv față cu mult repețitele pretensiunĭ naționale, décă aceste nu ating unitatea armatei. Se póte împlini d. e. dorința referitóre la codul penal militar. Afacerea stégurilor și emblemelor e în studiu. Speră că ea se va resolvi în curênd.

Nu acésta este calea pe care se póte ajunge scopul. Pentru plasarea ofițerilor maghiarĭ în regimentele unguresci, esistă un rescript prea înalt de la 1868, care nu s'a esecutat încă, sunt însĕ prospecte de a-se esecuta. Lucrurile acestea nu se pot face de-odată.

Primirea acestui proiect de lege era plănuită pe Noemvrie 1902. Acésta s'ar fi putut face, dér fiind-că va mai trebui sĕ trécă timp până când proiectul va puté deveni lege, ministru de rĕsboiŭ, cedând dorinței guvernului, s'a învoit, ca sĕ se abandoneze ideia chemării sub arme a celor 6000 reserviștĭ de întregire. Nicĭ asta nu vĕ place? In ce privesce afacerea învĕțărei limbei maghiare, ministrul declară, că studiul limbei maghiare este obligător în școlele militare pentru tinerii supușĭ ungarĭ. Nu este, decĭ, nicĭ un motiv de nemulțumire. (Esclamărĭ în stânga: Grozav! Acum Maghiarul e fericit!) Mĕ rog, și mie mĭ-ar plăcea, ca lumea întrégă s'o tragem pe calapod unguresc, dér décă *nu se póte?*

*

Proiectele in „Reichsrath.“

In ședința de la 28 l. c. a „Reichsrath“-ului a fost la ordinea ḍilei *proiectul militar*. In contra proiectului a vorbit mai întâiŭ *Zazvorka* (ceh). El ținu un lung discurs în limba cehă, apoi în limba germană, declarând că partidul sĕu protestéză hotărît în contra sporirei contingentului de recruțĭ.—*Klofac* (ceh), spune că partidul sĕu e singurul, care ia posiție seriósă contra proiectului. *Kramar* (ceh tînĕr) ḍice că partidul sĕu n'are causă de așĭ schimba atitudinea față de guvern, care lucréză și acum după ordine rĕmase de pe timpul absolutismului și nu după legile fundamentale de stat. Cehii tinerĭ vor vota proiectul în prima cetire din considerațiunĭ față cu posiția de mare putere a monarchiei. Insĕ Cehii îșĭ vor vĕrsa sângele lor numai pentru o monarchie în care toțĭ cetățenii se vor bucura de drepturĭ egale.

Ministrul „landwehr“-ului, contele *Welsersheimb* spune, că recunósce nu numai dorința ca sentimentul național sĕ fie respectat în armată, ci consideră acésta chiar și de necesar. *Armata sĕ fie scut și apĕrare pentru tóte naționalitățile.* Voința monarchului este, ca *armata comună nu numai în formă, ci și în fond sĕ rĕmână comună.*

Incheiându-se discuțiunea, proiectul e transpus cumisiunei pentru armată.

Maghiarii și Prusienii.*)

III. Ocupațiunea maghiară a Herțeg-Bosniei și tendința germană spre Orient.

In Karlovac („Karlstadt“) a apărut la 1836 prima hartă a Croației, în care Bosnia și Herțegovina erau presentate ca aparținĕtóre Croației. Se scie, că și Beust

*) A se vedé n-rile 10 și 11 din a. c.

încă rîvnia la ocupația Bosniei și Herțegovinei și la 1867 adresă principelui Metternich o notă confidențială, în care îi arăta, că guvernul din Viena n'are de gând a dismembra Turcia, ci din contră a menține statul quo, prin mulțumirea popórelor creștine. Dér Max *Falk* ḑicea în Ungaria: „Décă Austria vré sĕ încerce acéstă *quatratură a cercului*, cum s'a încercat s'o facă și în Italia, va obține același resultat; căcĭ popórele creștine din Orient cred, că tocmai Austria este pedeca împlinirei dorințelor lor, ér Pórta crede, că Austria este sprijinitórea supușilor ei revoltațĭ. Ceea-ce va face Austria, supușii creștinĭ vor ḑice, că e prea puțin, Turcii vor ḑice, că e prea mult și în cele din urma Austria nu va secera mulțumire nicĭ aicĭ, nicĭ dincolo“. Étă chéia deraliării politicei de ocupațiune a Herțeg-Bosnei. Statul quo este incompatibil cu liberarea popórelor creștine în Orient. Incă din timpul lui Eugen de Savoia, ocupațiunea în Orient era o ideie favorită, ér de la voluminosul memorand al prințului Schwarzenberg, încóce, un amor secret al cercurilor din Viena. Care era după părerea lui Schwarzenberg problema Austriei în Orient? In prima linie acapararea portului Salonic. Acest port, după părerea lui póte sĕ ruineze portul din Triest, décă avĕnd juncțiunea cu liniile ferate austriace va furnisa în mânile unei alte puterĭ comerciul de transit. El credea așa dér, că este necesar, ca Austria, décă întră în acțiune în Orient, sĕ anecteze nu numai Bosnia și Hertegovina, ci și Macedonia. Trebue sĕ mărturisim, că acéstă concepțiune considerată în teorie, nu este fără importanță, ba în anumite împrejurărĭ plutesce înaintea ochilor ca țintă finală. Insĕ când și cum sĕ se sĕvîrșéscă realisarea? Andrassy uită, că e Maghiar și realisă idea lui Schwarzenberg cu ajutoriul lui Bismarck, dér numai în forma unei ocupațiunĭ provisorice pe temeiul unui mandat diplomatic din partea câtor-va puterĭ europene.

Andrássy cădŭ în capcana lui Bismarck și făcŭ ocupațiunea, Maghiar fiind, în favorul tendinței germane spre Orient, săpând prin acésta un abis între Maghiarĭ și Slavĭ și aducêndu-i pe Maghiarĭ de a fi avisațĭ la grația Prusiei. Andrássy era de părere, că un batalion de soldațĭ vor fi suficiențĭ pentru ocuparea Bosniei, credĕnd că are ca acoperire Europa lui Bismarck, și inscenă o plimbare, căreia a trebuit sĕ-i urmeze încetul cu încetul trimiterea a 200.000 de ómenĭ pe câmpul de rĕsboiŭ. Andrássy a mai încheiat alianța „vecînică“ cu Bismarck (7 Oct. 1879) căreia i-a urmat tripla alianță cu Italia, după care apoi Bismarck se sătură de el. Maurul își făcuse datoria, putea sĕ plece: căcĭ Austro-Ungaria era în Bosnia și Herțegovina, spre a ține în șah pe Slavii din Balcanĭ, era pe picior de rĕsboiŭ cu toțĭ Slavii, și acésta a făcut'o un Maghiar, un Oriental, în potriva Slavilor orientalĭ, de hatârul lui Bismarck, de hatârul tendinței spre Orient a Germaniei, care de o mie de anĭ amenință Ungaria. Acésta o recunosc astăḑĭ adevĕrații Maghiarĭ, deși mereu sunt ațîțațĭ de către salahorii neo-maghiarĭ contra tuturor Slavilor din Ungaria, contra Croației, contra Balcanului, contra Cisleitaniei și Rusiei. „Magyarország“ o spune verde: „Ne temem, că vom perde simpatiile popórelor din Balcanĭ. Trăim în resăritul Europei de o mie de anĭ și vrem și pe mai departe sĕ trăim în dragoste frățéscă cu acele popóre. Prietenia și buna vecinătate vrem sĕ o menținem cu dênșii și pe viitor. In momentul primejdiei putem avé între dênșii aliațĭ. Căcĭ în Germanĭ avem un dușman periculos. Voiau sĕ ne ia naționalitatea, constituția, averea și sângele. Unde calcă Șvabul, își face cuib sumeția șvăbéscă, cu tóte că hegemonia șvăbéscă le este tuturor antipatică.“ Décă adevĕrații Maghiarĭ ar fi capabilĭ sĕ suprime persecuțiunile neomaghiare îndreptate contra Slavilor din Ungaria, asuprirea Croației, înjosirea statelor balcanice, atuncĭ ar fi cu putință a stîrpi buruiana lui Bismarck sĕmĕnată prin Andrássy și de a opri înaintarea Germanilor în Orient.*) Jocul cu Apusul, care pe Maghiarĭ i-a numit „*progenies canina*“ (viță de cânĭ) nu li-se potrivesce Maghiarilor, ca orientalĭ ce sunt. Andrássy a întemeiat dependența Ungariei ca stat, în vasalitate indirectă de Prusia. N'a fost așa idea lui Deak, și d-l Szell o scie asta fórte bine.

*) Ḑiarul, din care reproducem aceste articole, deși scris în limba germană, susține interesele slave.

Compromisul vamal austro-ungar.

Proiectele privitóre la compromisul vamal austro-ungar au fost presentate alaltă-erĭ parlamentelor din Viena și Budapesta.

Aceste proiecte sunt în numĕr de ḑece, din carĭ cele mai importante sunt acelea referitóre la tratatul vamal și comercial și reforma monetară.

Tariful vamal prevede cresceri la multe articole de produse agricole și industriale.

Etă o listă de schimbările cele mai importante:

Grâul 7.50 coróne la 100 de kilogr.; până acum se plătea numai 3.57; secara 7, acum 8.57; orzul 4, acum 1.79; ovĕsul 6, acum 1.79; fructele 2 până la 20, acum nu plătesc de loc; legumele 2 până la 20, acum sunt scutite; boul viu, pe cap 60, acum 35.71; vacĭ vii pe cap 30, acum 7.14; porcĭ 12 până la 22, acum 7.14; caiĭ 50—100, acum 23 81; fire de bumbac simplu și duble la 100 klg., 14—45, acum 14—38.08; fabricate de bumbac, țesĕturĭ și tricotage 220—400, cum 214.29; bumbac în baloturĭ 380—400, acum 214.29; bumbac în baloturĭ 380—440, acum 38.95; broderii de bumbac până la 440, acum 380.95; broderii de bumbac 730—800, acum 714; 29 alte fabricate de bumbac 80—403, acum 80—380; frînghii 16, acum 11.90; fire de lână tricotată nepreparată 12—20, acum 3.57—33.33; mărfurĭ de lână în greutate de 500—700 grame, pe metrul pătrat 200, acum 119.05; covóre împletite 200, acum 119.05; mĕtăsurĭ 1000—1400, acum 952.38—1190 48; încălțăminte 100—145, acum 83,33; pielărie 110—240, acum 59.52—238.10; unelte 12—150, acum 9.52—59.32; lăcătușerie 38.65, acum 20.81—59.52; cuțitărie 45—175, acum 35.71—119 05; articole de fontă 6—40, acum 4.76—20.24; mașinĭ cu vapor etc. 20—40, 20.24; mașinĭ pentru industrii textile 7,15, acum 7.14—10; alte felurimĭ de mașinĭ 18—40, acum 11.90—35.71; produse chimice și culorĭ anilice 15 la sută din valóre, acum 23.81.

SCIRILE DILEI.

— 17 (30) Ianuarie

Un rĕspuns al Archiducelui Francisc Ferdinand. Sĕptĕmâna trecută s'a dat în Viena balul primăriei, la care a asistat și Archiducele Francisc Ferdinand, representând pe monarchul. Archiducele ținŭ *cercle*, la care s'a adresat între alții și deputatului *Gregorig*: „Dv. faceți parte din comisiunea pentru regularea Dunării?“ Gregorig rĕspunse afirmativ și adaogă: „Piedeca principală este la regularea Dunării, încăpățînarea Ungariei. Aicĭ ar trebui sĕ se rostéscă un cuvênt de la locurile înalte (Da muss ein Machtwort gesprochen werden!) Archiducele a rĕspuns: „*Da, așa este*“. — Mai târḑiu, comentându-se viu acest rĕspuns în sala de bal, Gregorig a căutat sĕ slăbéscă efectul acestor cuvinte. Una din oficiósele vienese desminte scirea.

Studențĭ grecĭ în România. Sĕptĕmâna viitóre se va forma un comitet compus din profesorĭ universitarĭ și un alt comitet compus din studențĭ, spre a primi pe studenții grecĭ, carĭ vor veni la Bucuresci în luna Maiŭ, ca sĕ întórcă visita ce li-s'a făcut. Aceste comitete vor pregăti programa de primire.

Procesul lui Korn și Curia. La propunerea procurorului de coróna Tassy, Curia a respins apelul ce i-l'a înaintat Arthur *Korn* contra sentinței tribunalului, care-l condamnase la 6 lunĭ închisóre și 200 cor. amendă. — Korn însĕ nu se va supĕra, căcĭ scim că el s'a refugiat dinaintea pedepsei, în Germania.

Țarul și bisericele din Turcia. Metropolitul sêrb Inocențiu a primit cele ḑece mii de ruble dăruite de Țarul Rusiei, pentru bisericele sêrbescĭ din Turcia. Bucuria Sêrbilor macedonenĭ este fórte mare.

Catastrofă pe calea ferată. Pe linia Baltimorand Ohio (America-de-Nord) s'au ciocnit două trenurĭ lângă Graceland. In urma ciocnirei 24 pasagerĭ șĭ-au pierdut viéța, ér 50 au fost grav rănițĭ.

Nicĭ mort nu-l dau. Cererea Sultanului adresată guvernului francés, de a înapoia la Constantinopol rĕmășițele mortuare ale cumnatului sĕu Mahmud-Pașa, a fost refusată.

După 350 de anĭ. Lângă Rodez, departamentul Aveyron (Franța) s'a tăiat ḑilele acestea un castan fórte bĕtrân. In interiorul scorburos al arborelui s'a găsit un schelet omenesc, din care s'a păstrat craniul și ósele mai puternice. Pe lângă óse s'au găsit mai mulțĭ bumbĭ, carĭ aveau gravată pe ei o flóre de crin, apoi o cătăramă de cingătóre și o monedă cu data 1552. Din aceste indicii se deduce, că acestea sunt resturile vr'unui archebusier din cetatea Roque-Valzergues. Acest om probabil fugea și s'a refugiat pe arborele, care înainte cu 350 de anĭ era deja scorboros. El a căḑut de de-asupra dintre crengĭ în scorbura trunchiului, de unde nu s'a mai putut libera. Sunt cunoscute mai multe casurĭ de felul acesta.

Duel cu dinamită. Americanii sĕ scie că au șters din dicționarul lor cuvêntul: *imposibil*, întocmai cum făcuse și Napoleon I. In adevĕr nu esistă nimica, ce înaintea unui yankee sĕ nu fie cu putință. Colonelul *Clarkson* și inginerul *Metrokins* aveau sĕ se bată în duel. Acest din urmă avea dreptul de a alege arma. Și el a ales ... *dinamita*. La óra fixată adversarii și secundanții erau la fața locului. Fiecare avea cu sine câte cincĭ cartușe de dinamită. Secundanții se urcară pe unul din cei mai înalțĭ arborĭ și duelul se începŭ. Primele două cartușe au explodat fără efect. Cea de a tréia avŭ un efect formidabil. Secundanții căḑură ca nisce pere cópte de la locul lor de observațiune și după-ce șĭ-au venit în fire, au căutat duelanții și au găsit.... pălăria lui Clarkson și ghetele lui Metrokins. Secundanții au încheiat proces verbal, în care au declarat, că legile cavalerismului au fost satisfăcute și apoi s'au dus liniștițĭ acasă.

Apele Dunărei crescĕnd considerabil, ghiața din docurĭ a început a se umfla. Se crede, că décă va mai ține câte-va ḑile vreme móle, se va rupe și acéstă ghiață. De două ḑile sloiurĭ marĭ de ghiață au început a curge pe Dunăre. Blocul de ghiață, care era prins la cotul Pisicei, a început a-se rupe de la marginĭ. Ghiața ruptă în sloiurĭ marĭ a început a se scurge la vale. In cas că timpul va fi călduros încă câte-va ḑile, se speră ca Dunărea sĕ se deschidă de la cotul Pisicei Tóte vapórele carĭ sunt acostate în portul Galațĭ, au început a se pregăti pentru a fi gata de plecare la orĭ-ce moment.

Mușcat de câne turbat. Băiatul Gh. Olteanu din Rĕșnov despre care am amintit, că a fost mușcat de un câne turbat, s'a reîntors de la institutul antirabic din Budapesta, unde i-s'au făcut injecțiunile necesare. Dênsul spune, că nu e adevĕrat, că Sasul ar fi murit, dér atât el cât și Sasca avênd nevoie de un tratament mai îndelungat, au fost reținuțĭ pe mai mult timp în institut.

Deslipirea unui bloc de stâncă. In hotarul Vișeului s'a desfăcut un bloc de stâncă prăvalindu-se în drum. Tocmai atuncĭ trecea pe acolo sugibirĕul Koszstaczky, care a fost greu rănit.

Scirĭ locale.

Adunarea estraordinară a representanței comunale s'a ținut la terminul anunțat sub președința vicespanului Dr. Fr. Jekel. In comitetul de candidare au fost cleșĭ ca membri de încredere: Fr. Neugeboren, I. Hellwig, Fr. Stiehler, Dr. Manoiu. H. Zintz și B. Popovicĭ. La ordinea ḑilei era alegerea unui practicant forestier. Comitetul recomandă pe singurul candidat Emil *Witting*, care fŭ ales cu aclamație.

Chestiunea „Sfatului“. In diua de 26 Novembrie s'a hotărît demolarea „sfatului“ din Brașov și zidirea unui edificiŭ modern tot în locul sfatului celui vechiŭ. In ședința de alaltăierĭ a representanței comunale d-l W. Paul a presentat o petiție iscălită de dênsul și 100 de tovarășĭ, prin care invócând argumente istorice, technice și financiare cere a se reveni asupra conclusului de la 26 Noemvrie și a pune din nou la ordinea ḑilei „chestiunea sfatului“. Petițiunea celor 100 a fost luată în considerare, ca fiind dorința majorității representanțiunei.

Deces. Andreiŭ *Bidu*, comerciant în piața Brașovului a repausat érĭ séra în etate de 42 anĭ. Fie-i țărîna ușóră!

Disparițiа unei copile. Vĕduva lui Fejér István din Brașov, e-spălătóresă. Erĭ diminéță pe la órele 8 șĭ-a trimis copila cu numele Erzsi la o familie din cetate cu nisce rufe spălate. Copila nu s'a mai întors acasă. Mama desperată a căutat'o în tóte părțile, fără sĕ o găséscă.

Bătaie sângerósă. Feciorii Gh. Stan, N. Purcărea și Gh. Brezan, s'au apucat la bătaie într'un birt din Scheiŭ. Unul din ei a scos cuțitul și i-a aplicat lui Brezan trei împunsăturĭ.

Sinucidere. Calfa de morariu Gaspar Kerekes, de origine din Jaurin s'a împușcat erĭ séra cu un revolver în tîmplă și a rĕmas mort pe loc. Sinucigașul era de 32 anĭ.

Recrutare. In cercul de sus al comitatului Brașov recrutarea va avé loc în ḑilele de 6 și 7 Martie.

Un fragment

despre scrierea română.

De Non quis — sed quid.

— Fine. —

Academia Română vrĕnd sĕ aplaneze extravaganțele etimologice și fonetice, a stabilit o ortografie provisorică, basată pe principiul destul de potrivit al temperării fonetismului prin necesitățĭ etimologice *et viceversa*, codificând regulele speciale pe lângă susținerea literilor latine și a accentelor usitate în limbele romanice.

Așa bine rĕu cum s'a făcut, aveam cel puțin un centru autoritativ de ortografie, de care puteam sĕ ne ținem cu toții, reservat fiind dreptul orĭ-căruĭ literat, sĕ facă propunerile de eventualele rectificărĭ și perfecționărĭ pe calea constituțională a Academiei.

Ei! — Dér anarchismul, ca orĭ și unde, și aci nu cunósce disciplină.

Adevĕrat că nicĭ Academia nu s'a prea încordat cu disciplina, ci din contră a primit și premiat opurĭ cu ortografii chiar contrarie de a ei.

Sub pretext, că nu toțĭ carĭ scriu romănesce au cunoscințe etimologice, și cu atât mai puțin școlarii începĕtorĭ, eterodoxii noștri pretind pentru fie-care son, semn grafic deosebit, formându-șĭ fie-care

ortografia proprie după chipul și asemĕnarea lui.

Ei uită ce le-a spus marele magistru al fonetismului în criticele sale (III — 273) „că *nicĭ un alfabet din lume nu esprimă, și nu e în stare sĕ esprime tóte sonurile unei limbe*“, la ceea ce noi cutezăm sĕ adăogăm, că — décă novizatorii ortografiei ar mai întregi alfabetul latin nu numai cu slovele chirilice, ci și cu semnele grafice ale fericitului Pumnu și ale academicianului Weigand din Lipsca, amplificându-le chiar și cu ieroglifele egiptene, — totușĭ nu-șĭ vor ajunge scopul.

Mai observăm și aceea, că ortografia nu e făcută pentru mitocanĭ, carĭ pot scrie cum le place, pentru că nu tipăresc ca și Hausmeisterii nemțĭ din Viena, carĭ pun anunțurile lor pe pórtă în nenumĕrate felurĭ de ortografie, d. e. în loc de: *Ein Bett zu verlassen*, scriu: *An Bod, a Peth, a Pet* etc. *zu ferlasen, su werlazen*, etc. etc., ci se stabilesce pentru literațiĭ, carĭ tipăresc opurile sale, și cunosc nu numai limba latină, ci cei mai mulțĭ și pe cea francesă, ce o scriu corect cu tóte etimologiele cuvintelor, cu tóte duplicatele literilor, cu tóte nasalele neindicate, și cu tóte finalele nepronunciate etc. — Apoi școlarul elementar, până ajunge la gramatica analitică, învață la început mai mult în mod mecanic, ca și cel frances, carele décă la prima dată cetesce *vous avez*, nu va scrie nicĭ-odată *vuzave*, séu altcum. Așa și școlarul român, décă prima óră cetesce: *român*, nu va scrie nicĭ-odată *rumîn*, — de cum-va nu-l corump gramaticele dascalilor neofițĭ, carĭ fug de școla latinistă ca dracul de tămâie.

Ei bine! scótă neologii noștri din limba română tóte cuvintele de origine séu de formă latină, și atuncĭ pot dĕrîma și statua lui Alexandri, de ce a băgat și pe Români în cântul gintei *latine*?!

Ce sĕ mai dicem și de partea morfologică a limbei române precum o formézá novizatorii noștri, carĭ în loc sĕ edifice după un plan architectonic unitar, lasă pe singuraticii lucrătorĭ sĕ înșire cărămidele și lemnele fie-care după capul sĕu?

Prefixele române *de, des, pe, per, re, res*, etc., se înlocuesc cu antilatinismele *dă, dăz, pă, par, ră, răz*, etc. d. e. *darîm, dăzfac, răsun, răzbat, pătrund, parcurs*, (adecă a curs cu parul) etc.

Galicismele ca *paregzamplu, peisaj epuisat, dantist* (omul lui Dante) etc. se lățesc în literatura beletristică și jurnalistică ca buruenile între florile române.

Nisce derivațiunĭ ca: *cestie* și *chestie, cestiune* și *chestiune*, etc., ce variézá tot momentul fără de nicĭ o regulă — *sine lege vagantur* —, dovedesc o lipsă totală de logică, orĭ o indiferență crasă.

Décă pe lângă sufixele adevĕrat românescĭ: *ciune*, și *țiie* (cu intonat) ce ni le-a păstrat literatura vechiă bisericéscă, d. e. *rugăciune bărbăția*, etc., neologii noștri au mai înpămĕntenit și pe *țiune* adoptată de școla greco-francesă, care nu sufere pe *ce, ci*, — apoi pe *ție* (cu ĭ scurt) importată de școlarii piariștilor ungurĭ, și ai franciscanilor polonezi, d. e. *obligație deputație* etc., — trebuiau cel puțin sĕ dea pentru fie-care din aceste patru forme derivative o nuanță de înțeles deosebit, ca sĕ nu ne blamăm înaintea lumei cu o adevĕrată *inertia mentis*.

Décă Academia a aflat cu cale d'a elimina pe *u* final, prin aceea încă n'a eliminat și pe *iu*, ca sĕ scriem: *un pui* și *doi pui, un strigoi* și *doi strigoi*, etc.

Cel puțin trebue sĕ facem deosebire între personalul *conservator*, și realul *conservatoriu, auditor* și *auditoriu*, etc.

Discordanțe ca *scrierĭ noĭ, lucrurĭ nouă* etc., n'ar trebui sĕ le găsim în operile chiar și ale unor autorĭ de renume.

In fine ce sĕ mai dicem și de sintaxa novizatorilor noștri, care a devalvat la o simplă traducere din vorbă în vorbă a sintaxei francese, ce nu o mai înțelege poporul sănĕtos de la munte.

Cine póte sĕ înțelégă d. e. o construcțiune ca acésta: *asară chiar Alteța sa a plecat pentru oraș*? De ce a plecat chiar alteța sa, și nu altul, vr'un aghiotant sĕu supleant (adjutant, suplent)? — De ce s'a ostenit alteța sa sĕ facă un lucru, ce trebuia sĕ-l facă orașul? etc.

Ce însemnézá d. e. *un ofițer în reformă* séu *reformat?* vor sci cei din România. Dér cei dincóce cunosc numai *oficerĭ în uniformă* și sub *reformat* vor crede că e vr'un *calvin*.

Au încercat unii de ai noștri sĕ introducă *procesul verbal* pentru *protocol*, și acum nicĭ așa nu e bine, ci sĕ punem *sumar*, etc., pre când la noi sub *proces* se înțelege decurgerea unei cause litigante înaintea judecătorului, ér sub *sumariu* se înțelege resultatul adunării de numerĭ.

De aci se vede, că pe lângă tótă dorința d'a unifica limba — totușĭ trebue sĕ ținem cont și de provincialismele condiționate de legislațiunea țĕrii, de instituțiunile fie-cărui stat, și de obiceiurile localĭ etc. a căror numirĭ nu se pot schimba în tóte dilele ca cămașa.

Asociațiunea literară română din Sibiiu a inițiat unificarea limbei, deschidĕnd prin jurnalele de aicĭ chiar și rubrică separată pentru îndreptarea pĕcatelor limbistice. Dér cine sĕ le îndrepteze, ca sĕ placă și celor de dincolo? Ei între ei, ca schiopul pe orbul? Au și încercat unii — stricând și mai rĕu.

Așa nu se prinde iepurele! După părerea nóstră ar trebui sĕ se deschidă prin jurnalele din România rubrică specială pentru defectele limbei de dincóce, ér în jurnale de aicĭ rubrică pentru defectele limbistice de dincolo, — reproducêndu-se reciproc.

Numai atuncĭ vom vedé, carĭ sunt mai pĕcătoșĭ?

Medium tenuere beati.

Miseria învĕțătorilor în Rusia.

Intr'o fóie pedagogică rusécă povestesce o învĕțătóre următórele:

Invĕțătorul, pe lângă care ea funcționa ca ajutóre, era bărbat în etate de 35 anĭ și era în învĕțămênt de 15 anĭ. E însurat și are 5 copii. Salarul lui anual este de 100 ruble, va sĕ dică 400 coróne. Miseria ce domnesce în acéstă familie este de nedescris. Numai din tenacitatea cea mare a rassei slave ne putem esplica, că acest om a perseverat atât timp în acest post. El locuesce cu familia sa în două odăițe lângă școlă. La ceaiul de diminéță se sfătuesc ce sĕ mănânce în acea di: Curechiu nu este, cartofĭ mai sunt pentru o mâncare; tărîțe nu mai sunt. Copiiĭ nu vréu sĕ mănânce pânea fără lapte. Insĕ de unde sĕ ia lapte? Banĭ nu sunt.

Femeia vrea sĕ facă foc. Nu sunt lemne. In timp ce grijile vieții îl năpăstuesc pe bietul om de diminéța, afară se aude sgomotul elevilor. Cu ce gândurĭ și sentimente póte sĕ între acest om în școlă? Se póte gândi cineva în asemenea împrejurărĭ la educația tinerimei țĕrănescĭ, atât de sĕlbatice? Invĕțătorul întră în clasă sĕ facă ordine. Acolo se începe următorul dialog: „Băiete, vino încóce!“ — Băiatul vine. „Mi-se pare, că voi avețĭ vacă cu lapte, du-te, fătul meu, adă-mĭ o ulcică de lapte“. Băiatul se duce și aduce lapte. Tot în acest chip face învĕțătorul rechisiții de curechiŭ, castravețĭ etc. Une-orĭ se aplică și alte mijlóce, spre a ajunge în posesiunea hranei indispensabile. Invĕțătorul întră mânios în clasă și începe sĕ dojenéscă băieții și sĕ i apuce de pĕr. In sfêrșit se opresce la unul și strigă către el: „Eșĭ din școlă! Adă cărțile încóce! Cărțile sunt ale școlei! Tu eștĭ elimenat din școlă!“ — Băiatul plânge și dă cărțile. După o óră vine mama băiatului cu o ólă de lapte și făcênd o plecăciune înaintea învĕțătorului, dice: „De ce mi-ai isgonit băiatul de la școlă, tătușcă? Étă țĭ-am adus lapte!“ — „Ițĭ mulțumesc mătușico!“, dice învĕțătorul, „l'am spăriat nițel, era prea ștrengar; póte sĕ vină érășĭ! Dér stăi! Incă ceva. Am audit, că ai curechiŭ! Trimite-mĭ puțin!“ — „Bine tătușcă, am sĕ-țĭ trimit, dér nu-mĭ mai isgoni băiatul!“ Femeia se îndepărtézá. Elevul se întórce la școlă cu curechiul și îșĭ capĕtă îndĕrĕt cărțile. Se întêmplă însĕ, că nu vine mama băiatului, ci vine tatăl sĕu, care apoi îi trage învĕțătorului o înjurătură strașnică în fața băieților. Invĕțătorul se póte considera încă norocos, décă reușesce a-l calma pe omul furios. Se întêmplă însĕ, că omul după ce șĭ-a dat vênt indignării în școlă, se mai duce și la supraveghiătorul școlei și îl pîresce pe învĕțător.

Supraveghiătorul, un țĕran bogat, care are întreg satul în punga sa, și înaintea căruia toțĭ se închină, vine la școlă și în fața elevilor îl spală a doua-óră fără săpun pe bietul învĕțător. Ce póte sĕ-i rĕspundă omul nevoieș, când scie, că mâne orĭ poimâne tot la el va trebui sĕ mérgă, sĕ cerșéscă o rublă două, până îșĭ va lua miserabilul salar? Este trist de tot spectacolul, când învĕțătorul îșĭ îmbracă zechea ruptă și în loc de brâul rusesc, încingêndu-se cu un ștergar, se duce în sat sĕ cerșéscă lapte, séu altele de ale gurei.

Situația învĕtătórelor este și mai ticălósă. Astădĭ vine inspectorul școlar și face un ofert rușinos fetei lipsite de orĭ-ce ocrotire, mâne îi pĕtrunde un ghiorlan beat în odaie. Subiectele acestea brutale se pórtă ca nisce stăpânĭ absoluțĭ. Plătesc învĕțătórei o léfă miserabilă și cer de la ele împlinirea tuturor dorințelor lor. In guvernamentul Chersonesului se află învĕțătóre, carĭ primesc pe an o léfă de câte 80 coróne!

Dare de sémă și mulțumită publică.

Cu ocasiunea petrecerii de la anul nou, arangiată de Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace s'a încasat suma de cor. 857.60; s'a spesat 556.10, resultă decĭ un venit curat de cor. 301.50. Au contribuit mai mult de cât era costul biletelor cumpĕrate următorii binevoitorĭ și binevoitóre:

F. A. 50 cor. Frații Schütz 36 cor. Dr. N. Vecerdea, C. I., Dr. Eug. Mețianu, Dr. N. Mănoiu câte 20 cor. Elena A. Popovicĭ 16 cor. Iuliu Popp 14 cor. Wéer, președintele trib., George Chelariu, N. Dima Petru Nemeș, Caius G. Popp câte 10 cor. Maria de Steriu 8 cor. Bălașa Blebea, Contele Stefan Lazar. Dr. Iosif Blaga. Constanța Popp, C. I. L, Eleftera Safrano câte 6 cor.

George Popovicĭ, maior, Arseniu Vlaicu, St. Stinghe, Liți Necșa, Dr. I Moșoiu, câte 5 cor. Mihail Navrea, Carolina Ciurcu, Tache Stănescu, Catinca Pușcariu, Emilia Sanciali. Baronesa Carais. Elena Blebea, N. de Șustai, Maria G. Stănescu, Zoe Petric, Elena Sabadeanu. Dr. G. Baiulescu. Elena E. Mihalovicĭ, I. G. Eremia, Heinrich Aronsohn. Virgil Onițiu, Euf. I. Avrigeanu, Maria Lupan, câte 4 cor.

Dr. Fruma, Leut. Liebig. Maria Macsimilian, Cornel Aiser, N. Grădinar câte 3 cor. Sofronie Roșca, Contele Wolkenstein, Maria Baiulescu, Ioan N. Bidu. Maria Burduloiu, Elena Baiulescu, Căpitanul Popa, Maria Stinghe, Maria Macsim, Agnes Dușoiu, Dumitru Pascu, Maria Branisce, I. Paraschiva Maria I. Munteanu, Dr. I. Hosanu, Capel. N. Fizeșan, câte 2 cor.

Flórea Suciu 1.60 cor. Leut, Schwarz Lucia Bologa, G. de Iekim, Maria Precup, George Mercheșan, Paraschiva Gămulea, Maria Băncilă, prof. Banciu câte 1 cor.

Esprimăm pe acéstă cale tuturora cea mai viuă mulțămită.

Asemenea ne simțim îndatorațĭ a exprima cea mai vie mulțămită și recunoscință și Stimaților domnĭ, carĭ au binevoit a ne da spriginul întru reușita petrecerii, în calitate de arangerĭ ai petrecerii.

Brașov, din ședința Comitetului Reuniunii, ținută la 15/28 Ian. 1903.

Balașa Blebea, presidentă. *Dr. I. Blaga*, secretar.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 30 Ianuarie. „Vecernaja Gazetta“ anunță, că Austro-Ungaria și Rusia vor adresa în curênd o notă colectivă către Pórtă, în care vor declara, că reformele inaugurate de Pórtă *nu sunt suficiente* și vor provoca-o sĕ convóce în Constantinopole o *conferență internațională* căreia i-se vor presenta un nou pla de reforme. Acest plan a fost comunicat marilor puterĭ. Sub durata conferenței se va concentra la Salonic o mare flotă internațională.

Paris, 30 Ianuarie. Adĭ s'a distribuit membrilor parlamentului cartea galbenă referitóre la afacerile din Macedonia. După raportele consulilor francesĭ, la primăvară se póte aștepta isbucnirea unei mari rĕscóle.

Diverse.

Stîrpirea beției în Turcia. Consecințele iradelei Sultanului în contra rachiului, au început a-se arăta. Tótă lumea se feresce sĕ mérgă prin cârciume. Cine umblă pe stradă cu pașĭ nesigurĭ, este arestat. Turcii carĭ sunt prinșĭ prin localurile de bere, de vin orĭ de rachiu, sunt luațĭ pe sus, trimișĭ la poliția din Pera séu Stambul, unde trebue sĕ depue un jurămênt solemn, că se vor lăsa cu totul de bĕuturĭ spirtóse. Cine calcă jurămêntul, va suferi o mare pedépsă.

O turcóică a adresat Sultanului o scrisóre deschisă, în care-i mulțumesce pentru ordinul dat, dorindu-i tóte fericirile raiului, căcĭ bărbatul ei bețiv, a încetat sĕ bea și s'a făcut om cu minte, îngrijind de casă și de copii.

Numĕrósele cârciume cu rachiu din Galata, cu mesele de lemn, cu scaunele împletite cu papură, numĕrósele localurĭ, în carĭ mușteriiĭ iau pe picior un rachiu cu renumitul „mezelic“, ce se compune de ordinar dintr'o bucată de brânză, pesce séu icre, tóte au rĕmas pustii.

In berăriele din Galata și din Stambul antreprenorii stau întinșĭ pe divanurĭ, dormind, ér servitorii stau în picióre, cu brațele încrucișate, rĕzimațĭ de părete. Numai Rhagib Bey, odăiașul Sultanului, proprietarul moșiei Omurdja, unde stăpânul ține un mare deposit de cognac, face haz și-șĭ umple buzunarele cu lire, căcĭ cognacul sĕu este „turcesc“, pe care Turcii îl pot cumpĕra și-l pot bea acasă. Acest cognac e de sigur tot din aceeașĭ drojdie, din care se fac tóte spirturile, însĕ Rhagib Bey a fost odată și mare-Vizir.

In armata turcéscă sunt numĕroșĭ generalĭ în vîrstă de 22—24 de anĭ, așteptând sĕ capete și titlul de pașă.

Nicĭ o favóre însĕ nu este așa de mare, ca favórea acordată cognacului lui Rhagib Bey, favoritul Sultanului.

Duel între doctorese. La Filadelfia era o tînĕră femeie, doctor în medicină, după o metodă curiósă. După ea sănĕtatea era cea mai rea din bóle, o stare de lîncedélă, bólele — cele pe carĭ le numim noi așa, nu sunt decât crise salvatóre, carĭ duc organismul spre perfecționare și bine înțeles îmbogățesc și pe doctorĭ. Miss Lyons, trata pe ómenii sănĕtoșĭ fiind-că erau bolnavĭ, și pe cei bolnavĭ pentru a-le înlesni crisa.

Trei maxime punea ea în practică: Omul trebue sĕ dórmă sub arborĭ, pentru a primi fluidul vital universal. Trebue sĕ ducă o viețǎ primitivă ca strămoșii-noștri, adecă sĕ cunóscă frica de inamic, neliniștea, mânia, emoțiunea, omorul, și în sfîrșit:

Trebue sĕ mănânce în abondență otrăvurile, pe carĭ animalele le găsesc în plante.

In consecință Miss Lyons, prepara flitrurĭ extrem de amare, pe carĭ clientela sa le asorbea cu entusiasm. O rivală a lui Miss Lyons, Miss Kellet, întreprinse contra ei o campanie violentă și creà un diar întitulat „Lyons nebuna“. Miss Lyons iĭ trimise martorii. Arma alésă fù unul din puternicele elixirurĭ ale lui Miss Lyons.— Una din combatante, alésă prin tragere la sorțĭ, trebuia sĕ bea un pahar întreg cu acest elixir. — Sorții cădură asupra lui Miss Kellet, care se esecuta.

Fù cuprinsă de convulsiunĭ îngrozitóre, carĭ durară o di întrégă, apoi leșinà.

Când se trezi, era complect vindecată de-o bólă de stomac, de care suferea de trei anĭ de dile.

Sosiți în Brașov.

Pe diua de 29 Ianuarie n.

Europa: Landau, Brăila; Balanescu voiagior, Budapesta; Ionescu, comerciant, Azuga; Leonhardt, Sighișóra; Eder, Deutsch Pesta; Tschuk, Kolovrat, Kraisl, Rösler Ornstein, Weiss, Ostermayer, Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge e lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru comandaţie.)

Pribeag, ediţia I ă de Ioan Iosif Sc-opul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b porto.

Lira Sionului sĕu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Taina norocului sĕu Povestea satului Nemernicenĭ de Tache *Brânduş*. Acésta carte e fórte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.

Idealul învĕţătorului român de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain“ din Blaşiu. Preţu' 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene originale şi daco-române de P. *Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Curtea Sătĕnului, novele de Em. *Prăeanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

„In vĕltóre“ novele şi impresii de *Vlăhuţă*, cor. 1·25 (porto 10 b.)

„Amicul tinerimei“, Anul I. fóia de cunoscinţe folositóre de prof. I. *Moisil*-legat în păreţĭ tarĭ costă 5 cor. (por. 20 b.)

Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel sĕu Pribeagul îndrăgostit Tradusă de *Dr. T.* Preţul 60 b. (+6 b. porto.

Buchetul, culegere de cântărĭ bĕtrănescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 50 b. (cu porto 56 b.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Suciu*. 148 pag. 8⁰. Preţul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

Rîsete şi zîmbete, de *T. V. Gheaja*, cu 254 de anecdote, păcăliturĭ şi povestirĭ glumeţe. Preţul 60 b. (cu posta 70 b.)

125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc, de *I. P. Reteganul* Pr. 24 b. cu porto 30 b.

Nopţĭ de érnă novele pentru popor, de *George Simu*. Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

Opşagurĭ, cât cioplite cât pilite şi la lume împărţite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poesii glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

Schiţe din Italia de Teodor *Bulc*, preţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Amintirĭ din Grecia de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Poesii poporale despre Avram Iancu adunate şi publicate de Simeon Fl. *Marian* Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

Musa Someşană, poesii poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu*. Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos şi artă de prof. Dr. Iosif *Blaga*. Preţul coróne 3.60 (plus 30 b porto)

Nu mĕ uita! Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu*. Ediţ. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul*. Preţul 80 banĭ. (+ 10 b. p.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai indelungat sĕu lunare.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „Călindarul Plugariului“. Preţul, cu porto, 25 cr. (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pământului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăciose pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urmézá pe mai multe paginĭ diferite *„poveţe“*, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Ianuarie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121 20
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% .	94.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4% .	99.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	101.75
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	99.—
Impr. ung. cu premii	201 75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.—
Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.80
Renta de aur austr.	121.25
Rente austr. 4% de coróne . .	101 75
Losurĭ din 1860.	156 —
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ungară .	15.83
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit .	751.50
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	706.—
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.10
London vista	239.90
Paris vista	95.47
Note italiene	95.40

ABONAMENTE LA „Gazeta Transilvaniei.“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe treĭ lunĭ . .	6 cor.	Pe treĭ lunĭ . . .	10 fr.
Pe şése lunĭ . .	12 „	Pe şése lunĭ . . .	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ .	2 „	Pe şése lunĭ . .	4 „
Pe treĭ lunĭ .	1 „	Pe treĭ lunĭ . .	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria şi **Nic. I. Ciurcu** la **Eremias Nepoţii.**